

Byla T-62/08

ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni SpA prieš Europos Komisiją

„Valstybės pagalba — Kompensacija už nuosavybės paėmimą visuomenės poreikiams — Lengvatinio elektros energijos tiekimo tarifo taikymo pratęsimas — Sprendimas, kuriuo pagalba pripažinta nesuderinama su bendrąja rinka ir nurodyta ją susigrąžinti — Naudos sąvoka — Teisėtų lūkesčių apsaugos principas — Pagalbos teikimas“

2010 m. liepos 1 d. Bendrojo Teismo (penktoji kolegija) sprendimas II - 3236

Sprendimo santrauka

1. *Valstybių teikiama pagalba — Sąvoka — Už turto paėmimą skirta kompensacija — Neįtraukimas*
(EB 87 straipsnio 1 dalis)
2. *Valstybių teikiama pagalba — Komisijos tyrimas — Administracinė procedūra — Komisijos pareiga oficialiai pranešti suinteresuotiesiems asmenims apie jų teisę pateikti pastabas — Pagalbos gavėjo teisė tinkamai dalyvauti procedūroje — Ribos*
(EB 88 straipsnio 2 dalis)

3. *Sąjungos teisė — Principai — Teisė į gynybą — Taikymas Komisijos pradėtoms administracinėms procedūroms — Pagalbos projektų tyrimas — Apimtis*
(EB 88 straipsnio 2 dalis)
4. *Valstybių teikiama pagalba — Ketinimas suteikti pagalbą — Pranešimas Komisijai — Pareigos apimtis — Būtinybė pranešti apie ketinimus imtis valstybės pagalbos priemonių*
(EB 88 straipsnio 3 dalis, Tarybos reglamento Nr. 659/1999 2 ir 3 straipsniai)
5. *Valstybių teikiama pagalba — Sprendimas, kuriuo pagalba pripažinta neteisėta ir nurodyta ją susigrąžinti — Dar nesuteikta pagalba*
(EB 88 straipsnio 3 dalis, Tarybos reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnio 1 dalis)
6. *Valstybių teikiama pagalba — Neteisėtos pagalbos susigrąžinimas — Pagalba, suteikta pažeidžiant EB 88 straipsnio procedūros taisykles — Pagalbos gavėjų galimi teisėti lūkesčiai — Apsauga — Sąlygos ir ribos*
(EB 88 straipsnis, Tarybos reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnio 1 dalis)
7. *Valstybių teikiama pagalba — Komisijos sprendimas nepateikti prieštaravimų dėl nacionalinės priemonės — Gavėjo teisėti lūkesčiai dėl tos priemonės pratęsimo teisėtumo — Nebuvimas*
(EB 88 straipsnis, Tarybos reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnio 1 dalis)

1. Nauda, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį, laikoma intervencija, kuri įvairiomis formomis sumažina įmonės biudžetui paprastai tenkančią našta ir kuri dėl šių priežasčių prilyginama subsidijoms, pavyzdžiui, turto ar paslaugų suteikimas lengvatinėmis sąlygomis. Tačiau nuostolių, kuriuos nacionalinėms valdžios institucijoms gali tekti atlyginti privatiems asmenims už žalą, kurią šios jiems padarė, teisinis

pobūdis iš esmės skiriasi ir tai nėra pagalba, kaip tai suprantama pagal EB 87 ir EB 88 straipsnius.

Priešingai, kaip valstybės pagalbą reikia vertinti priemonę, kuria įmonei pratęstas

teikiamos elektros energijos lengvatinio tarifo taikymas kaip kompensacija už nuosavybės paėmimą vykstant elektros energijos sektoriaus nacionalizacijai, jei lengvatinį tarifą kaip kompensaciją buvo numatyta taikyti nustatytą laikotarpį ir be galimybės pratęsti. Be to, priemonė, kuri yra tik viena iš lengvatinio tarifo sąlygų ir kurią pratęsiant siekiama „atitinkamų įmonių gamybos vystymosi ir restruktūrizavimo“, negali būti laikoma teisėtu po nacionalizacijos įmonei skirtos kompensacijos mokėjimo pratęsimu.

(žr. 57, 60, 63, 72, 74, 99, 101 punktus)

2. Valstybės pagalbos kontrolės procedūra dėl savo bendros struktūros yra procedūra, pradėta už pagalbos suteikimą dėl turimų įsipareigojimų Bendrijai atsakingos valstybės narės atžvilgiu. Suinteresuoti asmenys, išskyrus už pagalbos suteikimą atsakingą valstybę narę, per procedūrą negali patys tiesiogiai dalyvauti diskusijose su Komisija taip, kaip tai gali daryti ta valstybė narė. Iš esmės jų vaidmuo yra teikti informaciją Komisijai. Šiuo atžvilgiu jokiaje valstybės pagalbos kontrolės procedūros nuostatoje pagalbos gavėjui, kaip vienam iš suinteresuotų asmenų, nenumatytas ypatingas vaidmuo. Be to,

valstybės pagalbos kontrolės procedūra nėra vykdoma pagalbos gavėjo „atžvilgiu“, o tai reikštų, kad šis gali naudotis teisei į gynybą prilygstančiomis teisėmis. Komisijos priimti sprendimai valstybės pagalbos srityje iš tikrųjų skirti tik atitinkamoms valstybėms narėms.

Tokie bendrieji teisės principai, kaipantai teisė būti išklaustam ir geras administravimas, neleidžia Bendrijos teismui išplėsti Sutartimi ir antrinės teisės aktais suinteresuotiems asmenims suteikiamų procedūrinių teisių per valstybės pagalbos kontrolės procedūrą. Tai, kad ieškovas turi teisę pareikšti ieškinį dėl ginčijamo sprendimo, taip pat tam nėra pagrindas.

Iš tikrųjų nei iš nuostatų, susijusių su valstybės pagalba, nei iš teismų praktikos nematyti, kad Komisija privalo išklausti iš valstybės išteklių suteiktos pagalbos gavėją dėl jos pateikto tiriamos priemonės teisinio vertinimo arba informuoti suinteresuotą valstybę narę – ir juo labiau pagalbos gavėją – apie savo poziciją

iki galutinio sprendimo priėmimo po to, kai suinteresuotiems asmenims ir valstybei narei buvo pasiūlyta pateikti savo pastabas.

kontrolės procedūra, be kurios jokia pagalba negali būti pripažinta teisėtai teikiama. Iš tikrųjų pagal EB 88 straipsnio 3 dalį ir Reglamento Nr. 659/1999, susijusio su EB 88 straipsnio taikymu, 2 ir 3 straipsnius apie visus ketinimus suteikti ar pakeisti pagalbą Komisija turi būti informuojama ir jie negali būti įgyvendinami tol, kol Komisija jų netiesiogiai ar tiesiogiai nepatvirtina.

(žr. 161–163, 166–168 punktus)

3. Valstybės pagalbos kontrolės srityje pagal teisės į gynybą užtikrinimo principą reikalaujama suteikti suinteresuotai valstybei narei galimybę veiksmingai išreikšti savo poziciją dėl trečiųjų asmenų pagal EB 88 straipsnio 2 dalį pateiktų pastabų, kuriomis Komisija ketina grįsti savo sprendimą, o valstybei narei nesuteikus galimybės išsakyti nuomonę dėl šių pastabų, Komisija negali jomis remtis savo sprendime prieš šią valstybę. Vis dėlto tam, kad dėl tokio teisės į gynybą pažeidimo būtų panaikintas sprendimas, reikia įrodyti, kad, nepadarius šio pažeidimo, procedūros rezultatas būtų kitoks.

Valstybės narės turi vykdyti dvi neatsiejamas pareigas, t. y. iš anksto pranešti apie ketinimus suteikti pagalbą ir projektų neįgyvendinti tol, kol Komisija nepriėmė sprendimo dėl priemonės suderinamumo su bendrąja rinka.

Pagalba gali būti laikoma suteikta, net jeigu jos suma gavėjui dar nesumokėta.

(žr. 189 punktą)

4. Naujai pagalbai, kurią valstybės narės ketina teikti, yra nustatyta išankstinė

Be to, apie pagalbos priemones Komisijai turi būti pranešta dar projekto rengimo etape, t. y. prieš jas įgyvendinant ir kol jos dar gali būti koreguojamos atsižvelgiant į galimas Komisijos pastabas. Iš tikrųjų turi būti užtikrinta, kad Komisija

galėtų laiku ir paisydama bendrojo intereso kontroliuoti visą projektą, kuriuo ketinama suteikti ar pakeisti pagalbą, ir taip atlikti preventinį tyrimą. Jei būtų nuspręsta, kad Komisija gali konstatuoti EB 88 straipsnio 3 dalies pažeidimą tik patikrinusi, kad kiekviena gavėja realiai gauna nagrinėjamos schemos teikiamą naudą, tai prieštarautų išankstinės valstybės pagalbos kontrolės sistemos logikai.

(žr. 228–230, 234–236 punktus)

5. Reglamento Nr. 659/1999, susijusio su EB 88 straipsnio taikymu, 14 straipsnio formuluotė, pagal kurią neigiamame sprendime dėl neteisėtos pagalbos Komisija nusprendžia, kad suinteresuotoji valstybė narė turi imtis visų priemonių, būtinų išieškoti pagalbą iš gavėjo, reiškia, kad susigrąžinimas yra taisyklė.

Veiksmai, kuriais per administracinę procedūrą Komisija informuojama apie tai, kad ginčijama pagalba dar neišmokėta jos gavėjams, neužtikrina, jog tokie mokėjimai nebuvo atlikti vėliau, konkrečiai kalbant, nuo momento, kai Komisijai ši informacija buvo pateikta, iki pranešimo

apie galutinį sprendimą momento. Bet kuriuo atveju negalima kaltinti Komisijos, kad siekdama didesnio teisinio saugumo ji aiškiai išreiškė konkrečias savo sprendimo pasekmes.

Iš tikrųjų tai, kad pagalba dar nesumokėta jos gavėjui, negali daryti poveikio Komisijos sprendimo teisėtumui, o tik pagalbos susigrąžinimo tvarkai. Pagalba iš esmės turi būti susigrąžinama pagal atitinkamas nacionalinės teisės nuostatas, tačiau su sąlyga, kad šios nuostatos turi būti taikomos taip, kad netaptų praktiškai neįmanoma įvykdyti susigrąžinimo, kurio reikalaujama pagal Bendrijos teisę, o ginčus dėl šio susigrąžinimo nagrinėja nacionalinis teismas.

Valstybės narės pareiga apskaičiuoti tikslų susigrąžintinos pagalbos dydį, ypač kai šis skaičiavimas, priklausantis nuo informacijos, kurios ji Komisijai nepateikė, yra dalis platesnės pareigos sąžiningai bendradarbiauti, abipusiai siejančios Komisiją ir valstybes nares įgyvendinant Sutartimi valstybės pagalbos srityje nustatytas taisykles. Negalima kaltinti

Komisijos, kad neatsižvelgė į galimas faktines ir teises aplinkybes, kurios jai galėjo būti, bet nebuvo nurodytos per administracinę procedūrą, nes Komisija neprivalo savo iniciatyva ir remdamasi spėjimais nustatyti, kokios aplinkybės galėjo jai būti nurodytos.

ši pagalba yra teisėta, prieštaraudami jos grąžinimui.

(žr. 239, 241, 250–251 punktus)

6. Atsižvelgiant į tai, kad Komisijos pagal EB 88 straipsnį vykdomos valstybės pagalbos kontrolė yra privaloma, įmonės iš esmės gali turėti teisėtą lūkesčių dėl gautos pagalbos teisėtumo tik tuo atveju, jeigu ji buvo suteikta laikantis šiame straipsnyje numatytos procedūros. Rūpestingas ūkio subjektas paprastai turi įsitikinti, kad šios procedūros buvo laikomasi. Ypač tais atvejais, kai pagalba buvo suteikta apie ją iš anksto nepranešus Komisijai ir todėl yra neteisėta pagal EB 88 straipsnio 3 dalį, pagalbos gavėjas negali turėti teisėtų lūkesčių dėl šios pagalbos suteikimo teisėtumo.

Be to, priėmus Reglamentą Nr. 659/1999, susijusį su EB 88 straipsnio taikymu, susidarė nauja padėtis, kiek tai susiję su nesuderinamos pagalbos susigrąžinimu, į kurios teises pasekmes turi būti atsižvelgta. Šio Reglamento 14 straipsnio 1 dalyje susigrąžinimas patvirtintas kaip taisyklė (pirmas sakiny), tačiau numatyta išimtis (antras sakiny), jei susigrąžinimas prieštarauja bendrajam Sąjungos teisės principui. Taigi egzistuoja antrinės teisės nuostata, į kurią Komisija turi atsižvelgti priimdama savo sprendimus ir dėl kurios prireikus ji turi atsakyti reikalauti susigrąžinti nesuderinamą pagalbą. Neginčytina, kad tokios nuostatos pažeidimu gali būti remiamasi grindžiant sprendimo dalies, kurioje reikalaujama pagalbą grąžinti, panaikinimą.

(žr. 269–271, 275–276 punktus)

Vis dėlto neteisėtos pagalbos gavėjai gali remtis išimtinėmis aplinkybėmis, kurios galėjo pagrįsti jų teisėtus lūkesčius, kad

7. Akivaizdu, jog paprasčiausia aplinkybė, kad priemonės kvalifikavimas kaip valstybės pagalbos gavėjai pasirodė abejotina, nėra pakankama pateisinti jos

kokiems nors teisėtiems lūkesčiams dėl pagalbos teisėtumo arba dėl to, kad ginčijama priemonė nėra valstybės pagalba.

lengvatinis tarifas, negali sukelti teisėtų lūkesčių dėl tos priemonės vėlesnio prašymo teisėtumo ar dėl to, kad šis lengvatinis tarifas nėra pagalba.

Todėl Komisijos sprendimas nepareikšti prieštaravimų dėl priemonės, kuria elektros energijos tiekimui nustatomas

(žr. 283–284, 288 punktus)